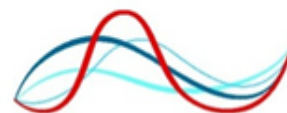

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

Godišnji izvještaj o Statističkom poslovnom registru za 2014.

Organizacijska jedinica: Sektor statističkih infrastruktura/
Služba statističkog poslovnog registra, klasifikacija,
uzorkovanja, statističkih metoda i analiza

Priredila: Zrinka Pavlović

prosinac 2016.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Statistički poslovni registar (SPR) jest potpuna, opsežna, strukturirana i redovito ažurirana baza podataka o pravnim i statističkim jedinicama koje su uključene u proizvodnju roba i usluga. SPR pribavlja okvir za provedbu statističkih istraživanja, statističkih analiza populacije poslovnih subjekata, izradu statistike poslovne demografije, uspostavu veza s administrativnim izvorima podataka te za identifikaciju i kreiranje statističkih jedinica.

Sadržava podatke o pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju djelatnost i pridonose BDP-u. Administrativni izvori iz kojih se podaci preuzimaju jesu Registar poslovnih subjekata, Središnji obrtni registar, Registar poreznih obveznika, Sudski registar, Središnje klirinško depozitarno društvo d. d., Financijska agencija, Europski registar grupa poduzeća i dr.

Vrste jedinica koje se registriraju u SPR-u jesu: pravne jedinice, poduzeća, lokalne jedinice, grupe poduzeća te nerezidentne jedinice koje su vlasnički povezane s rezidentnim jedinicama.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina.

- Pravna osnova

Uredba (EZ) br. 177/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o uspostavi zajedničkog okvira za poslovne registre za statističke svrhe i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2186/93 (SL L 61, 5. ožujka 2008.)

Uredba Vijeća (EEZ) br. 696/93 od 15. ožujka 1993. o statističkim jedinicama za promatranje i analizu proizvodnog sustava u Zajednici (SL L 76, 30. ožujka 1993.)

Zakon o službenoj statistici (NN, 12/13. – pročišćeni tekst)

Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN, br. 58/07. i 72/07.)

- Sustav klasifikacije

Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. – NKD 2007.

Klasifikacija prostornih jedinica za statistiku

Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica prema ESA 2010

- Koncepti i definicije

Statistički poslovni registar registrira sljedeće osnovne vrste jedinica: pravna jedinica, poduzeća, lokalna jedinica i grupa poduzeća.

Pravna jedinica jest administrativna jedinica koja omogućuje stvaranje statističkih jedinica te povezivanje s administrativnim bazama podataka. Pravna jedinica može biti pravna ili fizička osoba koja obavlja samostalnu djelatnost radi ostvarivanja profita odnosno radi ostvarivanja funkcije radi koje je osnovana. To može biti trgovačko društvo, ustanova, tijelo državne vlasti, tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, udruga, politička stranka ili drugi pravno ustrojbeni oblik pravnih osoba te obrt ili slobodno zanimanje koje se registrira i obavlja djelatnost u skladu s propisima.

Podaci o pravnim jedinicama koji se bilježe u Statističkome poslovnom registru jesu: identifikacijski brojevi (matični broj, OIB, MBS, broj obrtnice i sl.); naziv, adresa, telefon i

telefaks; adresa elektroničke pošte; datum registracije, datum prestanka poslovanja; pravno ustrojbeni oblik; broj zaposlenih i promet na godišnjoj razini, šifra djelatnosti prema NKD-u 2007.; šifra sektora prema ESA 2010; identifikacijski broj grupe poduzeća kojoj jedinica pripada; datum priključenja grupi poduzeća; datum odvajanja od grupe poduzeća; identifikacijski brojevi rezidentnih pravnih jedinica koje kontrolira pravna jedinica ili koje kontroliraju pravnu jedinicu i dr.

Poduzeće je osnovna statistička jedinica definirana metodologijom poslovnih registara koja je u najvećem broju slučajeva jednaka pravnoj jedinici, no u specifičnim okolnostima nastaje grupiranjem pravnih jedinica. U tom slučaju poduzeće je najmanja kombinacija pravnih jedinica koje čine organizacijsku jedinicu za proizvodnju roba i usluga te ima određenu razinu samostalnosti u donošenju odluka.

U Statističkome poslovnom registru Državnog zavoda za statistiku poduzeće je jednako pravnoj jedinici.

Podaci o poduzećima koji se bilježe u Statističkome poslovnom registru jesu: identifikacijski broj; veza prema pravnoj jedinici ili grupi pravnih jedinica; naziv; adresa; telefon i telefaks; adresa elektroničke pošte; datum nastanka, datum prestanka poslovanja; broj zaposlenih i promet na godišnjoj razini, šifra djelatnosti prema NKD-u 2007.; šifra sektora prema ESA 2010; identifikacijski broj grupe poduzeća kojoj jedinica pripada; datum priključenja grupi poduzeća; datum odvajanja od grupe poduzeća; šifra istraživanja u koje je jedinica uključena i dr.

Lokalna jedinica jest poduzeće ili dio poduzeća/pravne jedinice koji posluje na geografski određenoj lokaciji. Na toj lokaciji ili s te lokacije obavlja se jedna ili više gospodarskih djelatnosti poduzeća kojem lokalna jedinica pripada. Na toj lokaciji djelatnost obavlja barem jedna osoba (čak i nepuno radno vrijeme), osim u iznimnim slučajevima.

Podaci o lokalnim jedinicama koji se bilježe u Statističkome poslovnom registru jesu: identifikacijski broj; veza prema poduzeću i pravnoj jedinici; redni broj u sklopu pravne jedinice; naziv; adresa; telefon i telefaks; adresa elektroničke pošte; identifikacijski brojevi pravne jedinice i poduzeća kojem lokalna jedinica pripada; datum nastanka, datum prestanka; pretežita djelatnost na razini razreda NKD 2007; sporedne djelatnosti na razini razreda NKD-a 2007.; oznaka ako je djelatnost koja se obavlja u lokalnoj jedinici pomoćna djelatnost na razini poduzeća i dr.

- Statističke jedinice

Statističke jedinice koje se koriste ovise o vrsti statistike za koju se koriste.

Trenutačno se pravna jedinica upotrebljava kao zamjena za poduzeće i glavna je jedinica za koju se prikupljaju podaci.

Neka statistička istraživanja koriste se jedinicom prema vrsti djelatnosti ili lokalnom jedinicom prema vrsti djelatnosti koje se deriviraju iz pravnih ili lokalnih jedinica.

- Pokrivenost i obuhvat istraživanja

Statistički poslovni registar jest potpun i opsežan popis poslovnih subjekata koji su registrirani u administrativnim registrima u Republici Hrvatskoj (rezidenti u RH). U obuhvatu se ne primjenjuje nikakav prag, nego se preuzimaju podaci o svim poslovnim subjektima dostupnima u administrativnim izvorima. Izostavljene su iz obuhvata fizičke osobe – paušalni obveznici poreza na dohodak.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Korisnici podataka Statističkoga poslovnog registra jesu interni – statistički odjeli Državnog zavoda za statistiku (Sektor poslovnih statistika i Sektor ekonomskih statistika te nekoliko istraživanja Sektora društvenih statistika) i vanjski – Eurostat, Hrvatska narodna banka i Ministarstvo financija – u dijelu sektorske klasifikacije institucionalnih jedinica, te individualni korisnici.

1.1.1 Potrebe korisnika

Sadržaj podataka SPR-a definiran je uredbom EU-a o poslovnim registrima koja predviđa osnovne pokazatelje potrebne za provedbu statističkih istraživanja i statističkih analiza. Potrebe vanjskih korisnika zadovoljavaju se u ograničenom opsegu jer su podaci Statističkoga poslovnog registra, osim podataka o sektorskoj klasifikaciji institucionalnih jedinica, povjerljivi i nisu dostupni vanjskim korisnicima na individualnoj razini, nego samo agregirani na način koji ne omogućuje identifikaciju pojedinih jedinica i njihovih pokazatelja poslovanja.

1.1.2 Zadovoljstvo korisnika

Zadovoljstvo korisnika mjeri se istraživanjem o zadovoljstvu korisnika. Istraživanje je prvi put provedeno 2013.

Polugodišnji sastanci s internim korisnicima daju mogućnost korisnicima da izraze svoje mišljenje i zadovoljstvo SPR-om.

1.2. Potpunost podataka

Statistički poslovni registar potpuno je usklađen s propisima EU-a.

1.2.1 Stopa potpunosti podataka

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo.

2.1.1 Indikatori uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.1.2 Pristranost u procesu selekcije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2. Neuzoračka pogreška

Neuzoračke pogreške koje utječu na kvalitetu podataka SPR-a odnose se na pogreške obuhvata, mjerenja i obrade.

2.2.1 Pogreška obuhvata

Pogreška obuhvata odnosi se na podobuhvat, udvostručivanje jedinica i nepravilno razvrstavanje prema NKD-u 2007.

Podobuhvat: U SPR-u su pravne osobe potpuno obuhvaćene, no u dijelu fizičkih osoba postoji manjkavost koja se ponajprije odnosi na obuhvat slobodnih zanimanja i u vrlo maloj mjeri obrta.

Uzrok podobuhvata slobodnih zanimanja jest nedostatak jedinstvenoga i ažurnog registra slobodnih zanimanja jer se posebne kategorije slobodnih zanimanja registriraju u nekoliko desetaka raznih registara u sklopu profesionalnih komora, udruženja i drugih organizacija.

U nedostatku jedinstvenog registra slobodnih zanimanja, koristi se Registar poreznih obveznika, u kojem postoje određene manjkavosti u obilježavanju pojedinih kategorija fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost.

Obrti su u manjoj mjeri podložni podobuhvatu i to se događa u iznimnim i rijetkim slučajevima kada se zbog određene pogreške u podacima Obrtnog registra neki obrti ne prenesu u Statistički poslovni registar.

Udvostručivanje podataka pojavljuje se kod fizičkih osoba zbog toga što ista osoba može biti vlasnik više obrta, dok je često riječ o obavljanju iste djelatnosti na istoj lokaciji, odnosno zbog toga što se događa višestruko dodjeljivanje matičnih brojeva istim nositeljima slobodnih zanimanja, pri čemu se svaki novi matični broj koji ulazi iz administrativnog izvora smatra novom jedinicom.

Stopa nepravilnog razvrstavanja prema NKD-u 2007. za 2014. iznosi 12,52%.

U Statističkome poslovnom registru nastoji se registrirati šifra djelatnosti koja se stvarno obavlja. Taj podatak uglavnom se pribavlja na temelju različitih statističkih istraživanja poslovnih statistika u kojima se prikupljaju pokazatelji vezani za specifične djelatnosti (industrija, poljoprivreda, usluge, turizam, građevina i sl.) i u koje su izvještajne jedinice selektirane na temelju registrirane djelatnosti.

Ako se registrirana djelatnost stvarno ne obavlja, izvještajne jedinice ne mogu popuniti tražene podatke i izvješćuju o obavljanju druge djelatnosti. Te su informacije podloga za potencijalnu promjenu šifre djelatnosti u SPR-u.

U drugim istraživanjima u kojima traženi podaci koji se prikupljaju nisu izravno vezani za djelatnost (npr. investicije), izvještajne jedinice često izvješćuju da je djelatnost dodijeljena u SPR-u pogrešna i navode djelatnost registriranu u Administrativnome poslovnom registru kao ispravnu, što često nije točno.

2.2.2 Stopa nadobuhvata

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

2.2.3 Pogreške mjerenja

Greške mjerenja koje se pojavljuju u SPR-u odnose se na podatke preuzete iz administrativnih izvora koji su loše kvalitete. Te se pogreške ponajprije odnose na pogreške u broju zaposlenih i prometu, kada su podaci pogrešno uneseni u izvor iz kojeg se preuzimaju. Takve se pogreške kontinuirano identificiraju usporedbom podataka iz više izvora ili

uzastopnih godina, provjeravaju i ispravljaju.

2.2.4 Pogreška neodgovora

Nije primjenjivo.

2.2.5 Stopa neodgovora jedinice

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.6 Stopa neodgovora na određenu varijablu (stavku)

2.2.7 Pogreške obrade

Jedinice se registriraju u SPR-u s obilježjima koja su unaprijed evidentirana u administrativnim izvorima, odnosno izračunavaju se određenim algoritmima pri učitavanju u SPR, npr. šifra institucionalnog sektora. U specifičnim slučajevima događaju se pogreške koje se kontinuirano provjeravaju te ispravljaju u kontaktu s izvještajnim jedinicama.

2.2.8 Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.9 Stopa uređivanja – LRK

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.10 Stopa učinkovitosti LRK

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.11 Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1 Politika revizije podataka

Nije primjenjivo.

2.3.2 Praksa revizije podataka

Nije primjenjivo.

2.3.3 Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.4. Desezoniranje (vremenska prilagodba)

Desezoniranje se ne provodi u Statističkome poslovnom registru.

3. Pravodobnost i vremenska određenost

3.1. Pravodobnost

3.1.1 Pravodobnost prvih rezultata

Pravodobnost prvih rezultata: T + 10 mjeseci.

3.1.2 Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata: T + 12 mjeseci.

3.2. Vremenska određenost

3.2.1 Vremenska određenost – isporuka i objavljivanje

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

4. Dostupnost i jasnoća

Podaci se dostavljaju na zahtjev u tiskanome i elektroničkom obliku.

4.1. Naslovi Priopćenja u kojima se objavljuju podaci

Podaci se ne objavljuju u publikacijama DZS-a.

4.2. Naslovi ostalih publikacija u kojima se objavljuju podaci (Statistički ljetopis i slično)

Podaci se ne objavljuju u publikacijama DZS-a.

4.3. On-line baza podataka u kojima se objavljuju podaci (npr. Popis poljoprivrede u PC Axis)

On-line su raspoloživi podaci o razvrstavanju poslovnih subjekata prema Sektorskoj klasifikaciji institucionalnih jedinica.

4.4. Dostupnost mikropodataka

Dostupni su samo mikropodaci koji se odnose na Sektorsku klasifikaciju institucionalnih jedinica.

4.5. Dostupnost metodoloških dokumenata

Priručnik s preporukama za poslovni registar dostupan je na internetskim stranicama Eurostata <http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/KS-32-10-216-EN-C-EN.pdf>.

5. Usporedivost

5.1. Asimetričnost zrcalnih statistika

Nije primjenjivo za Statistički poslovni registar.

5.2. Vremenska usporedivost

5.1.1 Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija: 6.

5.1.2 Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Prekid u vremenskoj seriji može se dogoditi zbog proširenja obuhvata uključivanjem neke kategorije poslovnih subjekata koja nije bila prvotno uključena, zbog promjene izvora podataka odnosno promjene u nekoj od važnijih klasifikacija (NKD 2007. odnosno sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica)

Podaci o broju zaposlenih u obrtima i slobodnim zanimanjima za 2014. u određenom su razdoblju bili uvećani zbog promjene u izvora podataka koji je uslijedio ukidanjem ID obrazaca. Većina je podataka korigirana 2015. i 2016..

6. Koherentnost/smislenost

6.1. Koherentnost/smislenost između kratkoročnih i strukturnih podataka

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

6.2. Koherentnost/smislenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

6.3. Koherentnost/smislenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

7. Troškovi i opterećenje

7.1. Troškovi

Troškovi izravno povezani s vođenjem Statističkoga poslovnog registra:

- troškovi osoblja – šest zaposlenih osoba
- troškovi informatičkog održavanja i razvoja – 100.000 kn na godišnjoj razini

7.2. Opterećenje

Opterećenje izvještajnih jedinica maksimalno je smanjeno primjenom administrativnih izvora. Opterećenje postoji samo u slučajevima kada je potrebna provjera podataka izravnim kontaktom s izvještajnim jedinicama.